

Навчально-науковий інститут денної освіти Кафедра
української, іноземних мов та перекладу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

 Н. М. Бобух (підпис)

03 вересня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни	«Теорія перекладу»
освітня програма/ спеціалізація	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська <small>(назва)</small>
спеціальність	035 Філологія <small>(код, назва спеціальності)</small>
галузь знань	03 Гуманітарні науки <small>(код, назва галузі знань)</small>
ступінь вищої освіти	бакалавр <small>(молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії)</small>

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена й рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри української, іноземних мов та перекладу.

Протокол засідання кафедри від 03 вересня 2024 р., протокол № 2

Полтава – 2025

Зміст

- Вступ.....
- Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни.....
- Розділ 2. Робочий графік навчальної дисципліни.....
- Розділ 3. Тематичний план навчальної дисципліни з розподілом навчального часу за видами занять.....
- Розділ 4. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни..
- Розділ 5. Самостійна робота студентів.....
- Розділ 6. Методики активізації процесу навчання.....
- Розділ 7. Система поточного та підсумкового контролю.....
- Розділ 8. Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки навчального процесу.....
- Розділ 9. Інформаційно-методичне забезпечення.....

ВСТУП

Курс теорії перекладу є завершальною теоретичною дисципліною, яка вивчає основні закономірності процесу перекладу і типів перекладацьких відповідностей та узагальнює набуті знання зі спецкурсів з окремих різновидів і жанрів перекладу. Курс знайомить студентів із сучасним станом науки про переклад в Україні й за кордоном, створює теоретичні передумови для засвоєння практичних знань і навичок у галузі перекладу і є необхідною базою для самостійної науково-дослідної роботи студентів з їх основного фаху. Теорія перекладу вивчається після засвоєння студентами курсів "Вступ до перекладознавства", "Порівняльна граматики", "Порівняльна лексикологія" (з рідної та іноземної мов) і спирається на знання, отримані ними з цих курсів, а також із української мови, іноземної мови та практики перекладу (загального і спеціалізованого). Курс теорії перекладу надає теоретичну основу для засвоєння практичних знань та навичок в організації роботи перекладача по оформленню перекладацької документації.

Курс теорії перекладу належить до дисциплін самостійного вибору вищого навчального закладу, передбачених програмою підготовки фахівців за спеціальністю "Переклад".

Мета вивчення навчальної дисципліни «Теорія перекладу» – засвоєння основних положень лінгвістичної теорії перекладу, закономірностей процесу перекладу і типів перекладацьких відповідностей; підготовка до самостійної розробки окремих питань теорії та практики перекладу та ведення науково-дослідної роботи.

Завдання дисципліни: ознайомити студентів з історією розвитку, методологією, сучасним станом та перспективами розвитку теорії перекладу; визначити загальнолінгвістичні основи перекладу, класифікацію видів перекладацької діяльності; розглянути вплив на процес перекладу прагматичних та соціолінгвістичних факторів та принципи оцінки якості перекладу; засвоїти термінологію теорії перекладу.

Предмет дисципліни: порівняльне вивчення мовних засобів різних мов і їхнього використання у процесі перекладу.

Студент повинен **знати:**

- сучасний стан науки про переклад в Україні і за кордоном;
- науково-методологічну базу та термінологію сучасної теорії перекладу;
- теоретичні положення теорії перекладу як бази для практичних вмінь і навичок перекладу.

Студент повинен **уміти:**

- виконувати адекватний переклад повідомлень і текстів різних стилів і жанрів;
- проводити підбір фактичного мовного матеріалу за обраною темою наукового дослідження;
- визначити критерії та оцінити якість перекладу;
- застосовувати на практиці методи теорії перекладу та споріднених гуманітарних дисциплін;
- користуватися базовою термінологією теорії перекладу.

Основними формами навчального процесу, що забезпечують вивчення дисципліни, є лекції, семінари та самостійна робота. Контроль знань студентів проводиться за кредитно-модульною системою, передбаченою навчальною програмою.

На вивчення курсу відводиться 32 години, із яких 20 годин – лекції, 12 годин – семінарські заняття, 28 години – самостійна робота.

Таблиця 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни «Теорія перекладу» для студентів напряму підготовки 6.020303 «Філологія» програма професійного спрямування «Переклад»

Навчально-організаційна структура дисципліни	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS: 3	<u>Нормативна</u> (варіативна) у відповідності до навчального плану
Кількість змістових модулів: денна – 3	Семестр: денна – III
Загальна кількість годин: денна – 60	Форма теоретичної та практичної підготовки, год.: денна – 32
Кількість годин на тиждень – 2	Самостійна позааудиторна робота, год. – 28
III семестр	Індивідуальні навчально-дослідні завдання (проекти), год.– Вид контролю: денна – екзамен

Таблиця 2. Робочий графік навчальної дисципліни «Вступ до перекладознавства» на III семестр 2016-2017 навчального року

Вид навчального заняття	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1. Аудиторне – год., у т.ч.: 32																
- лекція - год.	2	2	2			2	2	2			2	2	2			
- практичне – 32 год.				2	2				2	2				2	2	
2. Самостійна робота студента – 28 год., у т.ч.	2	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
- виконання домашніх завдань																
- підготовка до практичних занять			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3. Індивідуально-консультативна робота –																
4. Проведення модульної контрольної роботи								x								
4. Форма контролю:																
- ПМК																
- екзамен																+

Таблиця 3. Тематичний план навчальної дисципліни «Вступ до перекладознавства» на III семестр 2016-2017 навчального року

№ з/п	Назва розділу, модуля, теми	разом	аудиторні				Індивідуально-консультативна робота	Самостійна робота
			лекції	семінарські	практичні	лабораторні		
1	2	3	4	5	6	7	8	

		19	6		4			
Модуль II.								
		19	6		4			
Module III.								
		22	8		4			
	Total	60	20		12			

Таблиця 4. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни «Вступ до перекладознавства» на III семестр 2017-2018 навчального року

Назва розділу, модуля, теми та питання, що розглядаються на занятті	Обсяг годин	Назва теми практичного заняття (питання і завдання)	Обсяг годин	Навчально-методична література (порядковий номер за переліком)
<i>Тема 1. Предмет, завдання методи перекладу та теорії</i>	2	Предмет. Завдання та методи теорії перекладу, місце теорії перекладу серед інших гуманітарних дисциплін. Короткий огляд історії вітчизняного та зарубіжного перекладознавства.		Базова літ-ра 5-11
<i>Тема 2. Етапи перекладацького процесу</i>	2	Етапи перекладацького процесу і фактори, що впливають на нього. Переклад як контакт двох культур і двох мов. Переклад і двомовність. Контекст		Базова літ-ра 5-11

		оригіналу і контекст перекладу.		
Тема 3 Основні види перекладу	2	Основні класифікації перекладу. Жанрово-стилістична та психолінгвістична класифікації. Адекватний, вільний та буквальний переклад. Основні напрями теорії усного перекладу.		Базова літ-ра 5-11
Тема 4. Інформативний об'єм слова	2	Лінгвістична та екстра лінгвістична інформація і врахування їх взаємозв'язку при перекладі. Види лінгвістичної та екстралінгвістичної інформації. Константа та оказіональна інформація.	2	Базова літ-ра 5-11

<p>Тема 5. Еквівалентність та адекватність перекладу</p>	2	<p>Поняття еквівалентності та адекватності перекладу. Рівні еквівалентності. Шляхи досягнення адекватності в перекладі. Проблема одиниці перекладу.</p>		<p>Базова літ-ра 5-11</p>
<p>Тема 6. Моделі процесу перекладу</p>	2	<p>Ситуативна (денотативна), семантична, трансформаційна, комунікативна, інформативна, психолінгвістична моделі та модель мовних відповідностей перекладу. Моделі синхронного перекладу.</p>	2	<p>Базова літ-ра 5-11</p>
<p>Тема 7. Перекладацькі відповідності</p>	2	<p>Поняття перекладацької відповідності. Класифікація відповідностей. Контекст та його види.</p>	2	<p>Базова літ-ра 5-11</p>

		Вибір відповідностей у процесі перекладу. Оказіональна відповідність. Безеквівалентні лексичні і граматичні одиниці.		
<i>Тема 8. Лексико – семантичні трансформації у перекладі</i>	2	Лексичні та граматичні трансформації. Перестановка. Додавання. Опущення. Заміна. Структурні особливості трансформації в перекладі.	2	Базова літ-ра 5-11
<i>Тема 9. Специфіка перекладу окремих мовних одиниць</i>	2	Типи неологізмів та їхній переклад. Особливості перекладу архаїзмів, діалектизмів, сленгу. Переклад суспільно – політичних і науково – технічних термінів. Відтворення власних імен. Географічних назв, назв установ.	2	Базова літ-ра 5-11

		Організацій. Спосіб передавання фразеологічних одиниць.		
<i>Тема 10. Стилістичні та прагматичні проблеми перекладу</i>	2	Поняття прагматичного потенціалу тексту. Прагматичні функції соціолінгвістичних факторів. Поняття комунікативної мети тексту. Прагматична адаптація тексту перекладу.	2	Базова літ-ра 5-11
Всього	20		12	
		Module-Test II		
Total	80		80	

Таблиця 5. Технологічна карта самостійної роботи студента з навчальної дисципліни «Вступ до перекладознавства» на III семестр 2016-2017 навчального року.

№	Назва розділу модуля, теми, з якої виносяться питання на самостійне опрацювання	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно	Література (порядковий номер за переліком)	Засоби контролю знань
1	2	3	4	5
1	Module I.	1. Зв'язок перекладознавства з іншими науками. 2. Сутність адаптованого перекладу. 3. Машинний переклад. 4. Техніка перекладу. 5. Фразеологія. Переклад термінів.		
	Module II.	1. Граматична синонімія як проблема перекладу. 2. Граматична антонімія як проблема перекладу. 3. Прийом калькування при перекладі. 4. Лексичні трансформації при		

		перекладі. Способи перекладу лексичних одиниць		
2	Module III.	1. Особливості синхронного перекладу 2. Синтаксичні перетворення на рівні цілих речень 3. Жанрово-стилістичні труднощі перекладу 4. Способи перекладу метонімії та іронії		

Розділ 6. Методики активізації процесу навчання

Методики активізації навчального процесу

Для активізації начального процесу використовуються такі методи як кейс-метод, діалогові технології, ігровий метод, метод проектів, дискусії, презентації.

Використання таких методів навчання сприяє функціональному засвоєнню іноземної мови.

Використання зазначених методів навчання іноземної мови сприяє:

- 1) Посиленню мотивації вивчення іноземної мови завдяки різноманітній інформації і залучення студентів до творчої діяльності;
- 2) Засвоєнню знань за допомогою набутих навичок і вмінь іншомовної мовленнєвої діяльності (вміння сприймати інформацію; вміння розуміти, здійснювати інтерпретацію й аналіз інформації);

- 3) Більшій гнучкості навичок і вмінь у процесі використання (при поєднанні лексичного й граматичного матеріалів, їх варіювання, перефразу тощо);
- 4) Розширенню активного/пасивного словникового мінімуму завдяки рухомих між ними меж, а також розширення проблематики;
- 5) включенню студентів в систему соціально-культурних зв'язків за допомогою інтерактивних форм комунікації.

Розділ 7. Система поточного та підсумкового контролю

Таблиця 7. Шкала оцінювання знань студентів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Вступ до перекладознавства» на III семестр 2016-2017 навчального року.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця 8. Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни «Вступ до перекладознавства» на III семестр 2016-2017 навчального року.

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Участь у предметних олімпіадах: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5
	2. Участь в конкурсах на кращого знавця дисципліни: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5
	3. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної	

	складності	5
2. Науково-до слідна	1. Участь в наукових гуртках 2. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних 3. Наукові публікації	5 5 5
3. Інші		
Разом		30

Розділ 8. Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни

1. [http://ru.wikipedia.org/wiki/Драгоманов.](http://ru.wikipedia.org/wiki/Драгоманов)
2. [http://uk.wikipedia.org/wiki/Грінченко_Борис_Дмитрович.](http://uk.wikipedia.org/wiki/Грінченко_Борис_Дмитрович)
3. [http://uk.wikipedia.org/wiki/Марко_Вовчок.](http://uk.wikipedia.org/wiki/Марко_Вовчок)
4. [http://uk.wikipedia.org/wiki/Русалка_Дністровая.](http://uk.wikipedia.org/wiki/Русалка_Дністровая)
5. [http://uk.wikipedia.org/wiki/Шевченко_Тарас_Григорович.](http://uk.wikipedia.org/wiki/Шевченко_Тарас_Григорович)
6. <http://ukrlib.com.ua/bio/printout.php?id=105>. (Грабовський)
7. <http://ukrlib.com.ua/bio/printout.php?id=106>. (Гребінка)
8. <http://ukrlib.com.ua/bio/printout.php?id=107>. (Гребінка)
9. <http://ukrlib.com.ua/bio/printout.php?id=110>. (Грінченко)
10. <http://ukrlib.com.ua/bio/printout.php?id=111>. (Грінченко)
11. <http://ukrlib.com.ua/bio/printout.php?id=112>. (Грінченко)
12. <http://ukrlib.com.ua/bio/printout.php?id=113>. (Грінченко)
13. <http://ukrlib.com.ua/bio/printout.php?id=118>. (Гулак-Артемовський)
14. <http://ukrlib.com.ua/bio/printout.php?id=170>. (Костомаров)
15. <http://ukrlib.com.ua/bio/printout.php?id=223>. (Нечуй-Левицький)
16. <http://ukrlib.com.ua/bio/printout.php?id=306>. (Шевченко)

17. <http://ukrlib.com.ua/bio/printout.php?id=307>. (Шевченко)
18. <http://ukrlib.com.ua/bio/printout.php?id=308>. (Шевченко)
19. <http://ukrlib.com.ua/bio/printout.php?id=329>. (Леся Українка)
20. <http://ukrlib.com.ua/bio/printout.php?id=330>. (Леся Українка)
21. <http://ukrlib.com.ua/bio/printout.php?id=331>. (Леся Українка)
22. <http://ukrlib.com.ua/bio/printout.php?id=355>. (Марко Вовчок)
23. <http://ukrlib.com.ua/bio/printout.php?id=64>. (Драгоманов)
24. <http://ukrlib.com.ua/bio/printout.php?id=77>. (Федькович)
25. <http://ukrlib.com.ua/bio/printout.php?id=83>. (Франко)
26. <http://www.ukrop.com/ua/encyclopaedia/100names/6106.html>.

(Пулюй)

27. <http://www.ukrop.com/ua/encyclopaedia/100names/6109.html>.

(Потебня)

28. <http://www.ukrop.com/ua/encyclopaedia/100names/6119.html>.

(Нечуй-Левицький)

29. <http://www.ukrop.com/ua/encyclopaedia/100names/6135.html>.

(Кримський)

30. <http://www.ukrop.com/ua/encyclopaedia/100names/6154.html>.

(Грінченко)

Розділ 9. Інформаційно-методичне забезпечення

ЛІТЕРАТУРА

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні

1. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англomовних перекладів української прози). Львів : Вид-во при Львів. ун-ті, 1989. 216 с.
2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури : у 2-х ч. Вінниця : Нова Книга, 2001. Ч. II : Лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі. 302 с.
3. Коломієць Л. В. Концептуально-методологічні засади сучасного українського поетичного перекладу : монограф. Київ : Вид.-полігр. центр «Київський університет», 2004. 522 с.
4. Коптілов В. Теорія і практика перекладу : навч. посіб. Київ : Юніверс, 2003. 280 с.
5. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства : підручн. Вінниця : Нова

Книга, 2008. 512 с.

6. Микола Лукаш: Моцарт українського перекладу: біографічнобібліографічний та мистецький нарис. Вінниця : Нова книга, 2009. 445 с.

7. Переклад у наукових дослідженнях представників харківської школи : колективна монографія / Кафедра теорії та практики перекладу англ. мови Харківського нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – Вінниця : Нова книга, 2013. – 568 с.

8. Ребрій О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі : [монографія] / О. В. Ребрій. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 376 с.

9. Стріха М. Український художній переклад: між літературою і націєтворенням / М. Стріха. – К. : Факт – Наш час, 2006. – 344 с. Українська перекладознавча думка 1920-х – початку 1930-х років : хрестоматія вибраних праць з перекладознавства до курсу «Історія Вступ до перекладознавства 113 перекладу» для студентів, що навчаються за спеціальністю «Переклад». – Вінниця : Нова книга, 2011. – 504 с.

10. Чередниченко О. І. Про мову і переклад. Київ : Либідь, 2007. 248 с.

Додаткові

1. Bassnett S. Constructing Cultures: Essays on Literary Translation / S. Bassnett, A. Lefevere. Clevedon : Multilingual Matters, 1998. 143 p.

2. Lefevere A. Translation, Rewriting and the Manipulation of Literary Fame / A. Lefevere. L., NY : Routledge, 1992. 176 p. Newmark P. A Textbook of Translation / P. Newmark. L., NY : PrenticeHall, 1988. 292 p.

3. Routledge Encyclopedia of Translation Studies / [edited by M. Baker, assisted by Kirsten Malmkjær]. L., NY : Routledge, 2001. 691 p.

4. Seleskovitch D. Interpreter pour traduire / D. Seleskovitch, M. Lederer. [3th ed.]. Paris : Didier Erudition, 1993. 311 p.

5. The Translation Studies Reader / [ed. by L. Venuti]. L., NY : Routledge, 2000. 524 p.

6. Venuti L. Strategies of translation / L. Venuti // Encyclopedia of translation studies. L., NY : Routledge, 2001. P. 240–244.

7. Venuti L. The Translator's Invisibility. A history of Translation. L., NY : Routledge, 2004. 353 p.

8. Venuti L. Translation, History, Narrative / L. Venuti // Meta: Translators' Journal. 2005. – Vol. 50, № 3. P. 800–816.